

การเขียนบทความวิชาการ

วันสรา เชาวน์นิยม

บทความวิชาการมีความสำคัญต่อการพัฒนาวิชาชีพ เพราะเป็นภาพที่สะท้อนถึงความตื่นตัวทางวิชาการในการติดตามความรู้และวิทยาการใหม่ๆ ในแวดวงวิชาชีพ บทความวิชาการเป็นกิจกรรมที่กระจายความรู้และการพัฒนาองค์ความรู้ เสนอสาระความรู้และแนวความคิดต่างๆ อันเป็นจุดเริ่มต้นที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ ฉะนั้นจึงจำเป็นที่นักวิชาการไม่ว่าจะอยู่ในวงการวิชาการหรือวิชาชีพใดจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับการเขียนบทความวิชาการ แต่อย่างไรก็ตามการเขียนบทความวิชาการยังเป็นเรื่องยากสำหรับผู้ที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ ดังนั้นบทความนี้จะเสนอแนวคิดหลักการที่ประมวลองค์ความรู้ทั้งจากตำรา บทความต่างๆ และจากประสบการณ์เพื่อเป็นการเชิญชวนให้ลองเขียนบทความแบบสั้นๆ กันก่อน หรือถ้ายังไม่ลงมือเขียนก็ใช้หลักการนี้อ่านบทความของผู้อื่นก่อนก็ถือเป็นการพัฒนาได้เช่นกัน ดังคำกล่าวที่ว่า “ก่อนจะพูดได้ต้องฟังก่อน ก่อนจะเขียนได้ต้องอ่านมาก่อน”

การเขียนบทความวิชาการมีหลายรูปแบบ ครั้งนี้ขอเสนอรูปแบบ AIMRD ซึ่งไม่ยุ่งยากซับซ้อน เนื่องจากเป็นการเขียนบทความที่มีองค์ประกอบหลักเพียง 5 ส่วนคือ บทคัดย่อ(abstract) บทนำ (introduction) วิธีการ(methodology) ผลการศึกษา(result) และการอภิปรายผล(discussion) ซึ่งลักษณะการเขียนแต่ละส่วนมีหลักการดังนี้

บทคัดย่อ (Abstract: A) ควรเขียนให้สั้น กระชับ เน้นประเด็นสำคัญที่ต้องการนำเสนอ โดยมักจะประกอบด้วยเนื้อหาสามส่วน คือ เกริ่นนำ สิ่งที่ทำ สรุปผลสำคัญที่ได้ ซึ่งอ่านแล้วต้องเห็นภาพรวมทั้งหมดของงาน ควรกำหนดคำสำคัญอยู่ในบทคัดย่อเพื่อให้ระบบสืบค้นฐานข้อมูลตรวจพบ

บทนำ (Introduction: I) บทนำนี้มีความสำคัญในการปูพื้นฐานให้ผู้อ่านสนใจและจะช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระที่จะนำเสนอต่อไปด้วย โดยทั่วไปย่อหน้าแรกซึ่งถือว่าเป็นการเปิดตัวบทความทางวิชาการ มีหลักการเขียนสามประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่งการสร้างเรื่อง (establish a territory) ระบุความสำคัญ (importance) โดยขยายความเชื่อมโยงกับชื่อเรื่อง (topic generalization) แล้วเพิ่มข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์จากการทบทวนวรรณกรรมหรือผลการศึกษาที่ผ่านมาเพื่อสนับสนุนอ้างอิงให้เห็นความสำคัญที่เชื่อถือได้ ประการที่สองเป็นการกำหนดกรอบของเรื่องให้เฉพาะเจาะจง (establish a niche) คือการระบุส่วนขาดหรือช่องว่างที่ทำให้ทำการศึกษาเรื่องที่กำลังเสนอนี้อย่างชัดเจน โดยอาจแสดงให้เห็นว่าผู้เขียนไม่เห็นด้วยกับข้อค้นพบของท่านอื่นอย่างไร (counter claim) หรือมีความต่างระหว่างความคาดหวังกับสภาพเป็นจริง หรือต้องการทำต่อยอดจากโครงการที่แล้ว เป็นต้น ประการที่สามการแสดงภาพรวม (occupying the niche) เป็นการบอกให้ผู้อ่านได้ทราบถึงขอบเขตของสาระอย่างสรุปของบทความนี้โดยเชื่อมโยงต่อเนื่องมา ได้แก่ วัตถุประสงค์ คำถามวิจัย หรือประโยคสมมุติฐาน ผลที่คาดว่าจะได้รับ จะนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร และอาจจะต้องอธิบายคำศัพท์บางคำที่อาจเข้าใจไม่ตรงกัน

วิธีดำเนินการ (Methodology: M) เป็นการเขียนเพื่อให้ทราบว่าข้อมูลของงานวิจัยนี้ถูกรวบรวมหรือถูกสร้างขึ้นได้อย่างไร โดยนำข้อมูลที่อยู่ในขอบเขตการวิจัย เช่น ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา ระยะเวลา กรอบแนวคิด เครื่องมือ รวมทั้งกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ผู้อ่านทราบและมั่นใจว่าเป็นวิธีการที่ทำได้ถูกต้อง และเหมาะสมกับปัญหาวิจัยนั้น ๆ

ผลการศึกษา (Result: R) การเรียบเรียงเนื้อหา ในส่วนนี้สามารถเขียนได้ตามข้อค้นพบ โดยเลือกสิ่งที่สำคัญมานำเสนอ ไม่แนะนำให้นำข้อค้นพบทุกข้อมานำเสนอไว้รวมกัน แต่ทำได้ในกรณีของแต่ละประเด็น เชื่อมโยงและต้องกล่าวถึงร่วมกัน การนำเสนอเนื้อหาสาระให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายและได้อย่างรวดเร็ว นั้น จำเป็นต้องใช้เทคนิคต่างๆ ในการนำเสนอเข้าช่วย เช่น การใช้สื่อประเภทภาพ แผนภูมิ ตาราง กราฟ เป็นต้น

การอภิปราย (Discussion: D) เป็นส่วนที่สำคัญมาก การวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ ต้องเป็นไปอย่างมีหลักการ ทฤษฎี หรือมีหลักฐานอ้างอิงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ความเป็นเหตุเป็นผลที่น่าเชื่อถือ มีการอ้างอิงข้อมูลที่เชื่อถือได้ หลักการเขียนอภิปรายผลเริ่มจากการกล่าวถึงผลการศึกษาหรือประเด็นสำคัญ แล้วจึงอธิบายผลดังกล่าวว่าเป็นอย่างไร พร้อมด้วยการแปลผล (เช่น การเลี้ยงแมวด้วยโปรตีนเม็ด ก. พบว่าแมวโตเร็วกว่าการเลี้ยงด้วยโปรตีนเม็ด ข. แปลผลว่าโปรตีนเม็ด ก. ดีกว่าโปรตีนเม็ด ข.) จากนั้นเทียบเคียงกับผลการศึกษาอื่นๆ ที่พบทวนมาทั้งที่เหมือน คล้ายคลึงหรือแตกต่างกันอย่างไร หรือเพราะอะไร และมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง อนึ่ง บทความทางวิชาการที่ดีควรมีการสรุปประเด็นสำคัญอย่างสั้นๆ หรืออาจบอกผลลัพธ์ว่า สิ่งทีกล่าวมามีความสำคัญอย่างไร สามารถนำไปใช้อะไรได้บ้าง อาจตั้งคำถามหรือประเด็นทิ้งท้ายกระตุ้นให้ผู้อ่านไปสืบเสาะแสวงหาความรู้ หรือคิดค้นพัฒนาเรื่องนั้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

Swales, J. M. & Feak, C. B. (2004). *Academic Writing for Graduate Students*. Ann Arbor, MI: University of Michigan Press.

http://www.kgsupport.com/Tips_on_Writing_an_Academic_Paper.pdf (available 8/5/2014)